

Inatsisartutlov nr. 14 af 7. december 2009 om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption

Kapitel 1

Formål

§ 1. Formålet med denne lov er at sikre forældre ret til orlov i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption og at sikre forældre med tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet ret til dagpenge under fravær i forbindelse med graviditet, fødsel og adoption.

Kapitel 2

Almindelige betingelser

§ 2. Personer, der har fast bopæl og er tilmeldt folkeregisteret i Grønland, er berettiget til orlov ved graviditet og barsel.

Stk. 2. Personer, der har fast bopæl og er tilmeldt folkeregisteret i Grønland, er berettiget til orlov i forbindelse med modtagelse af et barn i pleje med adoption for øje.

Stk. 3. Personer, der er omfattet af Nordisk Konvention om Social Sikring eller anden international aftale, som er gældende for Grønland, er berettiget til orlov og dagpenge efter bestemmelserne i denne lov.

§ 3. Følgende personer, der opfylder kravet om ret til orlov ved graviditet og barsel, har ret til dagpenge i orlovsperioden:

- 1) Lønmodtagere, der opfylder beskæftigelseskravet i kapitel 11 og ikke modtager løn eller andre ydelser, der dækker perioden.
- 2) Selvstændige erhvervsdrivende, der indstiller deres erhvervsvirksomhed.
- 3) Medhjælpende ægtefæller eller samlevere til selvstændige erhvervsdrivende, der undlader at medhjælpe ved deres ægtefælles eller samlevers erhvervsvirksomhed.
- 4) Uddannelsessøgende og skolesøgende, der holder orlov fra studiet eller folkeskolen.

§ 4. Lovens bestemmelser kan ikke ved aftale fraviges til ugunst for en lønmodtager.

§ 5. Den tid, en lønmodtager holder orlov efter reglerne i denne lov, skal medregnes ved beregning af anciennitet i arbejdsforholdet.

§ 6. Det er ikke tilladt at afskedige en lønmodtager på grund af graviditet eller barsel, eller fordi lønmodtageren har fremsat krav om orlov i henhold til denne lov.

Stk. 2. Afskediges en lønmodtager, efter hun har underrettet sin arbejdsgiver om, at hun er gravid, skal arbejdsgiveren godtgøre, at afskedigelsen ikke skyldes graviditeten.

Stk. 3. Afskediges en lønmodtager i strid med stk. 1, skal arbejdsgiveren betale en godtgørelse, der fastsættes til et beløb, der ikke kan være mindre end lønnen for den opsagte stilling i den periode,

lønmotageren maksimalt har ret til orlov.

Kapitel 3

Betingelser for orlov ved graviditet og barsel

§ 7. En kvinde har ret til orlov på grund af graviditet, når der skønnes at være 2 uger til fødslen og indtil 15 uger efter fødslen.

Stk. 2. Ved fødsel af to eller flere samtidigt fødte børn forlænges kvindens orlov fra 15 til 19 uger.

Stk. 3. En gravid kvinde er berettiget til fravær før 2 uger før fødslen, hvis graviditeten, efter lægeligt skøn, har et sygeligt forløb, der ved fortsat beskæftigelse, vil medføre risiko for kvindens helbred eller fosteret.

Stk. 4. En gravid kvinde er berettiget til fravær før 2 uger før fødslen, hvis arbejdets karakter, efter lægeligt skøn, medfører risiko for fosteret eller graviditeten eller såfremt offentligt fastsatte bestemmelser forhindrer hende i at udføre sit arbejde og arbejdsgiver i disse tilfælde ikke kan tilbyde anden passende beskæftigelse.

Stk. 5. En gravid kvinde, der tilbydes anden passende beskæftigelse under graviditeten end hendes sædvanlige, kan afslå tilbuddet, når der er tale om beskæftigelse af væsentlig anden karakter eller på et andet niveau end hendes sædvanlige arbejdsområde, når der er tale om skift af arbejdsplads, der medfører flytning eller væsentlig transport til og fra arbejdspladsen, eller der er tale om væsentlig ændring af det tidspunkt på døgnet eller ugen, arbejdet kræves udført.

Stk. 6. Kan arbejdsgiver ikke tilbyde anden passende beskæftigelse i samme ugentlige timetal som ved tidligere arbejdsområde, har kvinden ret til deltidsorlov, svarende til det antal timer den ugentlige arbejdstid nedsættes.

§ 8. En far har ret til barselsorlov i 3 uger indenfor de første 15 uger henholdsvis 19 uger efter barnets fødsel.

Stk. 2. Med far forstås den juridiske far i henhold til lov om børns retsstilling.

§ 9. Retten til barselsorlov efter § 7, stk. 1 og 2 og § 8 bortfalder ikke, hvis barnet er dødfødt, bortadopteret, anbringes uden for hjemmet jf. bestemmelserne herom i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, eller hvis barnet dør inden for de første 15 uger henholdsvis 19 uger efter fødslen.

Kapitel 4

Betingelser for orlov ved adoption, m.v.

§ 10. Adoptanter, der modtager et barn i Grønland, har ret til fravær 1 uge før modtagelsen af barnet. Det er en forudsætning, at adoptanterne opholder sig på det sted, barnet befinder sig.

Stk. 2. Adoptanter, der henter et barn uden for Grønland, har ret til fravær 3 uger før modtagelsen af barnet. Barnet anses for modtaget, når de formelle betingelser for at rejse hjem med barnet er opfyldt. Det er en betingelse for fravær efter denne bestemmelse, at der er tale om en adoption, der er formidlet af en godkendt organisation, eller der er tale om en familiesammenføring.

Stk. 3. Efter modtagelsen af barnet har adoptanterne ret til 15 ugers orlov. Indenfor disse 15 uger er

der ret til at holde 3 ugers orlov samtidigt. De resterende uger kan kun udnyttes af en af adoptanterne ad gangen.

Stk. 4. Adoptanter, der henter to eller flere børn, har ret til 19 ugers orlov. Indenfor disse 19 uger er der ret til at holde 3 ugers orlov samtidigt. De resterende uger kan kun udnyttes af en af adoptanterne ad gangen.

§ 11. Retten til orlov i henhold til § 10 gælder kun de adoptanter, der modtager et eller flere børn, de ikke kender før modtagelsen.

Stk. 2. Adoptanter i henhold til § 10 er de personer, der enten er godkendt som adoptanter eller godkendt som plejefamilie med adoption for øje.

§ 12. Ved adoption af en registreret partners barn har adoptanten ret til barselsorlov i 3 uger indenfor de første 15 uger efter barnets fødsel.

Stk. 2. Ansøgning om adoption af en registreret partners barn og samtykke til adoptionen fra moren skal være afgivet senest på fødselstidspunktet.

§ 13 . Retten til barselsorlov efter § 12 bortfalder ikke, hvis barnet er dødfødt eller hvis barnet dør, bortadopteret eller anbringes uden for hjemmet i henhold til landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, indenfor de første 15 uger henholdsvis 19 uger efter fødslen.

Kapitel 5

Orlov i forbindelse med modtagelse af plejebørn

§ 14. Anbringes et barn under 3 år i familiepleje i henhold til landstingsforordning om hjælp til børn og unge, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at en af plejeforældrene holder orlov i forbindelse med modtagelsen af barnet.

Stk. 2. Er barnet mellem 3 og 12 år, kan orloven have en varighed af op til 2 uger.

Stk. 3. Orlov efter stk. 1 eller 2 kan kun bevilges, såfremt plejeaanbringelsen vil have en varighed af 1 år eller mere, jf. bestemmelserne om handleplan i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge.

Stk. 4. Lønmodtagere, der afholder orlov i henhold til stk. 1 eller 2, skal underrette arbejdsgiveren om tidspunktet for modtagelse af barnet og længden af orlovsperioden, så snart tidspunktet er kendt af pågældende.

Stk. 5. Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler for bevilling af orlov i forbindelse med plejeaanbringelse af et barn.

Kapitel 6

Forældreorlov

§ 15. I umiddelbartilknytning til de første 15 uger efter fødslen eller modtagelsen af barnet har forældre eller adoptanter tilsammen ret til forældreorlov i indtil 17 uger.

Stk. 2. I umiddelbar tilknytning til de første 19 uger efter fødslen eller modtagelsen af børnene har forældre eller adoptanter, til to eller flere samtidigt fødte eller modtagne børn, tilsammen ret til forældreorlov i indtil 21 uger.

Stk. 3. Retten til forældreorlov efter stk. 1 og 2 kan kun udnyttes af en af forældrene eller adoptanterne ad gangen.

Stk. 4. Retten til forældreorlov efter stk. 1 og 2 bortfalder ved barnets død, anbringelse uden for hjemmet i henhold til landstingsforordningen om hjælp til børn og unge eller bortadoption.

Kapitel 7

Forældres indtrædelse i hinandens orlovsret

§ 16. Afgår en af forældrene, herunder adoptivforældre, ved døden, eller kan den forælder, der holder orlov, ikke passe barnet på grund af sygdom, eller foreligger der særlige omstændigheder, kan kommunalbestyrelsen tillade den anden forælder at indtræde i orlovsretten.

Kapitel 8

Afbrydelse af orlovsperioden m.v.

§ 17. Indlægges barnet på sygehus inden for den periode, hvor forældrene eller adoptivforældrene har ret til orlov, forlænges orlovsperioden med indlæggelsesperioden, bortset fra farens ret til orlov efter § 8 eller den registrerede partners ret til orlov efter § 12, dog maksimalt med indtil 13 uger. Samme gælder såfremt barnet, af lægelige årsager, ikke kan udskrives efter den periode, der er normal indlæggelsesperiode efter fødslen.

Stk. 2. Afbryder den af forældrene eller adoptivforældrene, der udnytter orlovsretten, orloven som følge af barnets indlæggelse, kan den resterende orlovsperiode afholdes i umiddelbar tilknytning til barnets udskrivelse.

§ 18. Begrænset varetagelse af borgerligt ombud og deltagelse i kortvarige arbejdsrelaterede konferencer, kurser, temadage eller lignende afbryder ikke en orlovsperiode.

Stk. 2. Orloven betragtes som afbrudt, såfremt arbejde eller uddannelsesforløb genoptages, uden at den anden forælder begynder orlov i umiddelbar tilknytning hermed, jf. dog § 17, stk. 2 og § 19. Ferie med løn eller feriegodtgørelse afbryder ligeledes orlovsperioden.

Stk. 3. Når orlovsperioden er afbrudt, bortfalder den resterende tid af orloven.

§ 19. Uddannelsessøgende kan i mindre omfang deltage i undervisningen, uden at det medfører afbrydelse af orloven.

Stk. 2. Deltagelse i mindre omfang kan eksempelvis være specialeskrivning, møde med medstuderende eller undervisning af underordnet karakter, der ikke medfører, at den uddannelsessøgende kan betragtes som studieaktiv i orlovsperioden.

Stk. 3. Deltagelse i eksamen kan tillades, uden at orloven afbrydes.

Kapitel 9

Lønmodtageres pligt til at underrette arbejdsgivere

§ 20. En kvindelig lønmodtager skal underrette sin arbejdsgiver om graviditet senest 13 uger før forventet fødsel. Samtidig hermed skal hun underrette arbejdsgiveren om, hvornår hun forventer at

påbegynde sin barselsorlov. Senest 12 uger efter fødslen, skal hun underrette arbejdsgiveren om, hvornår hun påtænker at genoptage arbejdet.

§ 21. En far, adoptivfar eller registreret partner, der ønsker at holde orlov efter reglerne i denne lov, skal underrette sin arbejdsgiver herom senest 4 uger før forventet afholdelse af orloven. Underretningen skal dog afgives inden 12 uger efter barnets fødsel.

Stk. 2. Indlægges eller beholdes barnet på sygehus ud over den sædvanlige indlæggelsesperiode, kan lønmodtageren ændre det efter stk. 1 opgivne tidspunkt for orlovens afholdelse. Arbejdsgiveren skal underrettes herom, så snart orlovshaveren er vidende om indlæggelsen eller forlængelsen af ophold på sygehuset.

§ 22. Forlænges en lønmodtagers orlovsret på grund af barnets indlæggelse på sygehus, jf. § 17, skal lønmodtageren underrette sin arbejdsgiver herom, så snart lønmodtageren er vidende om forlængelsen. Ligeledes skal lønmodtageren underrette arbejdsgiveren om barnets udskrivning, samt den periode orloven forlænges.

§ 23. Indtræder en lønmodtager i den anden forælders orlovsret, jf. § 16, skal lønmodtageren underrette sin arbejdsgiver om indtrædelsen samt om orlovsperiodens længde. Underretningen skal ske senest 8 uger før orlovsperiodens start. I akutte tilfælde jf. § 16 kan underretningen ske senest 1 uge før orlovsperiodens start.

Kapitel 10

Generelle regler for ret til dagpenge og afgrænsning af persongruppen

§ 24. Dagpenge under orlov ydes som almindelig skattepligtig indtægt til orlovshaveren efter ansøgning.

Stk. 2. Der optjenes ikke ret til feriepenge af dagpenge udbetalt under barselsorlov.

§ 25. Dagpenge ydes med en fast takst pr. time, der svarer til den til enhver tid gældende mindsteløn for en ikke-faglært arbejder over 18 år, i henhold til overenskomst mellem SIK og de offentlige arbejdsgivere.

Stk. 2. Dagpengetaksten fremgår af cirkulære om sociale kontantydelse, som Departementet for Sociale Anliggender udgiver mindst 1 gang årligt. Cirkulæret offentliggøres på Naalakkersuisuts hjemmeside.

§ 26. Der kan ikke ydes dagpenge i henhold til denne lov til personer, der modtager alderspension eller førtidspension.

Stk. 2. Dagpenge kan endvidere ikke ydes til personer, der har ophold på en institution under kriminalforsorgen.

§ 27. Modtager en orlovshaver løn, feriepenge, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller lignende ydelser under orloven eller en del af orloven, er der ingen dagpengeret i de perioder, hvor disse ydelser modtages.

Stk. 2. Udbetales der løn i henhold til en overenskomst i en del af barselsperioden, påbegyndes udbetaling af dagpenge, når denne periode ophører.

§ 28. Arbejdssøgende, der modtager hjælp i henhold til forordningen om offentlig hjælp og ikke har haft tilknytning til arbejdsmarkedet i de seneste 13 uger før forventet fødsel, har ret til orlov, men ikke ret til dagpenge.

Stk. 2. Arbejdssøgende i henhold til stk. 1, vil fortsat være berettiget til at modtage offentlig hjælp i orlovsperioden, hvis betingelserne derfor fortsat er opfyldt.

Kapitel 11

Ret til dagpenge for lønmodtagere og beregning af dagpengene

§ 29. En lønmodtager har ret til barselsdagpenge, når den pågældende har været tilknyttet arbejdsmarkedet i de sidste 13 uger før fraværperiodens begyndelse.

Stk. 2. I opgørelsen af 13 ugers perioden indgår perioder, hvor lønmodtageren har arbejdet som lønmodtager, afholdt ferie med løn eller feriegodtgørelse, deltaget i arbejdsrelaterede kurser og har været berettiget til arbejdsmarkedsydelse i henhold til landstingsforordning om arbejdsmarkedsydelse.

§ 30. Der udbetales maksimalt dagpenge for 40 timer pr. uge, uanset om det gennemsnitlige timetal for en 13 ugers periode giver et højere tal.

§ 31. Antallet af ugentlige timer, der kan gives dagpenge for, beregnes ud fra den enkeltes lønnede beskæftigelse, inklusiv de i § 29, stk. 2 nævnte perioder.

Stk. 2. Til lønmodtagere med fast ugentligt timetal i ansættelsen gennem de seneste 13 uger, ydes dagpengene med den faste takst pr. time for det ugentlige timetal.

Stk. 3. Til lønmodtagere med en ikke på forhånd fastsat arbejdstid, beregnes dagpengene på grundlag af det gennemsnitlige antal arbejdstimer i de seneste 13 uger før fraværets begyndelse.

Stk. 4. Hvis antallet af arbejdstimer i 13 ugers perioden ikke kan anses for sædvanligt, anvendes det gennemsnitlige antal arbejdstimer inden for de seneste 26 uger før fraværets begyndelse.

Stk. 5. Har en lønmodtager været tilknyttet arbejdsmarkedet inden for de seneste 13 uger før fraværets begyndelse men timemæssigt mindre end 182 timer, fastsættes timetallet til 182 timer for hele perioden.

Kapitel 12

Ret til dagpenge for selvstændig erhvervsdrivende og medhjælpende ægtefælle eller samlever

§ 32. Den selvstændigt erhvervsdrivende skal indstille sin erhvervsvirksomhed i en periode eller overlade erhvervsudøvelsen til andre for at være berettiget til dagpenge.

Stk. 2. Medhjælpende ægtefælle eller samlever til en selvstændig erhvervsdrivende skal i en periode undlade at medvirke ved ægtefælles eller samlevers erhvervsvirksomhed for at være berettiget til dagpenge.

§ 33. For selvstændigt erhvervsdrivende og medhjælpende ægtefælle eller samlever til en selvstændig erhvervsdrivende, der ikke har haft lønnet beskæftigelse inden for de seneste 13 uger inden orlovens begyndelse, fastsættes antallet af ugentlige timer, der kan gives dagpenge for til 14 timer, med mindre orlovshaveren kan sandsynliggøre, at indtægtstab under orloven vil afvige betydeligt fra

dagpengebeløbet.

Stk. 2. En person kan sandsynliggøre indtægtstab ved at fremvise dokumentation for, at pågældende har udført en funktion, der de seneste 13 uger medfører større indkomst end svarende til 14 timers ugentlige arbejde honoreret efter SIK's mindsteløn, udregnet for en 13 ugers periode.

Stk. 3. I de tilfælde, hvor orlovshaveren sandsynliggør, at der er tale om en større indkomstnedgang end svarende til 14 timer med SIK mindsteløn, foretages en beregning ud fra den faktiske indkomst inden for de seneste 13 uger før fraværstidspunktet.

Stk. 4. Hvis de seneste 13 ugers indtægt ikke kan anses for sædvanligt, anvendes den seneste årsindtægt.

§ 34. En person der både har lønnet beskæftigelse og er selvstændig erhvervsdrivende eller er medhjælpende hustru eller samlever til en selvstændig erhvervsdrivende og som holder orlov fra begge beskæftigelser, har ret til dagpenge efter såvel reglerne om dagpenge til selvstændige erhvervsdrivende eller som medhjælpende hustru eller samlever og som lønmodtagere. Det ugentlige timetal, dagpengene beregnes efter, kan sammenlagt maksimalt udgøre 40 timer.

Kapitel 13

Ret til dagpenge for uddannelsessøgende og skolesøgende

§ 35. Uddannelsessøgende, der holder orlov fra en uddannelse, hvor de i orlovsperioden ikke er berettiget til uddannelsesstøtte, praktikstøtte eller praktikløn, vil være berettiget til dagpenge med et beløb svarende til uddannelsesstøtten, praktikstøtten eller praktiklønnen, inkl. et tillæg pr. barn, de har forsørgelsespligt over. Tillægget svarer til det til enhver tid gældende normalbidrag efter landstingsforordningen om underholdsbidrag.

§ 36. Skolesøgende, der holder orlov fra folkeskolen, og som inden for de seneste 13 uger inden orlovens begyndelse har modtaget tilskud til elever i folkeskolens ældste klasser, har ret til dagpenge med et beløb svarende til det hidtil modtagne tilskud, med et tillæg svarende til normalbidraget efter landstingsforordningen om underholdsbidrag.

Kapitel 14

Nedsatte dagpenge under orlov

§ 37. Modtager orlovshaveren løn som følge af arbejde på deltid i forbindelse med graviditeten, kan orlovshaveren tildeles nedsatte dagpenge, jf. § 7, stk. 6.

Stk. 2. Nedsatte dagpenge udbetales for de ugentlige timer ansøger holder deltidsorlov i forhold til den faste ugentlige arbejdstid.

Stk. 3. Har der ikke været tale om et fast ugentligt timetal før deltidsorloven, beregnes de nedsatte dagpenge ud fra det antal ugentlige timer, orlovshaveren i gennemsnit har været beskæftiget de seneste 13 uger forud for orlovsperioden, dog maksimalt 40 timer pr. uge, minus de ugentlige antal timer ansøger arbejder i perioden på deltid.

§ 38. Har en orlovshaver indkomst som følge af borgerligt ombud i orlovsperioden, kan der ikke

ydes dagpenge for de dage, pågældende har indtægt.

Stk. 2. Er indtægten jf. stk. 1 lavere end svarende til dagpengebeløbet, kan der ydes supplement op til dagpengebeløbet.

Kapitel 15

Udbetaling af dagpenge, administration, m.v.

§ 39. Ansøgning om udbetaling af dagpenge i henhold til denne lov indgives til kommunalbestyrelsen, hvor orlovshaveren har fast bopæl og er tilmeldt folkeregistret.

Stk. 2. Har orlovshaveren fast bopæl i et område udenfor kommunal inddeling, indgives ansøgning til Departementet for Sociale Anliggender, som varetager sagsbehandlingen.

Stk. 3. Indgives ansøgning om dagpenge ikke inden 5 måneder efter dagpengerettens indtræden, bortfalder dagpengeretten.

Stk. 4. Dagpengeretten indtræder, når løn, uddannelsesstøtte eller øvrig indtægt ophører på grund af orlov i forbindelse med graviditet, barsel og adoption.

§ 40. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, om udbetalingen skal ske for 2 uger ad gangen eller for kortere periode.

Stk. 2. Når særlige forhold taler herfor, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at dagpengene helt eller delvist skal udbetales i naturalier. Endvidere kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde beslutte, at dagpengene helt eller delvist skal administreres af kommunalbestyrelsen.

§ 41. Den der modtager dagpenge efter denne lov, er forpligtet til at meddele den udbetalende myndighed om alle ændringer i egne eller barnets forhold, der kan medføre nedsættelse eller bortfald af dagpengeretten.

Stk. 2. Modtages penge med urette på grund af manglende meddelelse om oplysning om ændring i de i stk. 1 nævnte forhold, eller afgiver en ansøger urigtige oplysninger til sagens behandling, skal det med urette modtagne beløb tilbagebetales.

§ 42. Modtager en ansøger erstatning eller lignende til hel eller delvis dækning af vedkommendes forsørgelse i samme periode, hvori der er modtaget dagpenge, kan den myndighed, der har udbetalt dagpengene, kræve disse tilbagebetalt.

Kapitel 16

Finansiering

§ 43. Udgifter til dagpenge efter denne lov afholdes med 90 % til Landskassen og 10 % til kommunen.

Stk. 2. Naalakkersuisut fastsætter nærmere regler om refusion, regnskabsaflæggelse, revision og kontrol.

Kapitel 17

Klageadgang

§ 44. Afgørelser truffet af kommunalbestyrelsen i henhold til denne lov kan påklages til Det Sociale Ankenævn i overensstemmelse med reglerne i landstingsforordningen om socialvæsenets styrelse og organisation.

Kapitel 18

Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser

§ 45. Denne lov træder i kraft den 1. marts 2010.

Stk. 2. Samtidigt ophæves landstingsforordning nr. 12 af 31. oktober 1996 om orlov, m.v. og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption med senere ændringer.

Grønlands Selvstyre, den 7. december 2009

Kuupik Kleist

/

Maliina Abelsen